

Yıkım Karşılığı Hurda Teslimi

Belge türü	Özelge
Kanun	KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNU
Özelge no	88409335-130-18722
Tarih	31.08.2022

T.C.

ADİYAMAN VALİLİĞİ

Defterdarlık Gelir Müdürlüğü

Sayı :88409335-130-18722

31.08.2022

Konu :Yıkım Karşılığı Hurda Teslimi

İlgi :.../.../... tarih ve sayılı özelge talep formunuz.

İlgide kayıtlı özelge talep formunuz ve ekinde, Şirketinizin, kamu kurum ve kuruluşlarına ait binaların yıkım işini ihale yoluyla aldığını, yıkım ve enkaz kaldırma işini yıkım sonucunda enkazdan çıkacak malzemeler karşılığında yaptığınızı belirterek, hurda malzeme karşılığı yaptığınız yıkım işlerinin bir tür trampa olup olmadığı, yıkım hizmeti bedeline istinaden fatura düzenlemeniz gerekip gerekmediği ve bahse konu işi alabilmek için ödediğiniz katma değer vergisinin (KDV) indirim konusu yapıp yapılmayacağı hususlarında Defterdarlığımızdan görüş talep edilmektedir.

I- KDV KANUNU YÖNÜNDEN

3065 sayılı KDV Kanununun;

-1/1 inci maddesinde, Türkiye'de ticari, sınai, zirai faaliyet ve serbest meslek faaliyeti çerçevesinde yapılan teslim ve hizmetlerin KDV'ye tabi olduğu,

-1/3-d maddesinde, müzayede mahallerinde ve gümrük depolarında yapılan satışların KDV'ye tabi olduğu,

-4/2 maddesinde, bir hizmetin karşılığının bir mal teslimi veya diğer bir hizmet olması halinde bunların her birinin ayrı işlem olduğu ve hizmet veya teslim hükümlerine göre ayrı ayrı vergilendirileceği,

-8/ç maddesinde, müzayede mahallerinde yapılan satışlarda bu satışları yapanların KDV'nin mükellefi olduğu,

-9/1 inci maddesinde, mükellefin Türkiye içinde ikametgâhının, iş yerinin, kanuni merkezi ve iş merkezinin bulunmaması hallerinde ve gerekli görülen diğer hallerde Hazine ve Maliye Bakanlığının, vergi alacağının emniyet altına alınması amacıyla vergiye tabi işlemlere taraf olanları verginin ödenmesinden sorumlu tutabileceği,

-17/4-g maddesinde, metal, plastik, lastik, kauçuk, kâğıt, cam hurda ve atıkları ile konfeksiyon kırıntılarının tesliminin KDV'den istisna olduğu,

-20 nci maddesinde ise, teslim ve hizmet işlemlerinde matrahın bu işlemlerin karşılığını teşkil eden bedel olduğu, bedel deyiminin ise malı teslim alan veya kendisine hizmet yapılan veyahut bunlar adına hareket edenlerden bu işlemler karşılığında her ne suretle olursa olsun alınan veya borçlanılan para, mal ve diğer suretlerde sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaat, hizmet ve değerler toplamını ifade ettiği

hüküm altına alınmıştır.

KDV Genel Uygulama Tebliğinin;

-"Kısmi Tevkifatın Mahiyeti ve Tevkifat Uygulayacak Alıcılar" başlıklı (I/C-2.1.3.1.) bölümünde;

"b) Belirlenmiş alıcılar (KDV mükellefi olsun olmasın)

-5018 sayılı Kanuna ekli cetvellerde yer alan idare, kurum ve kuruluşlar, il özel idareleri ve bunların teşkil ettikleri birlikler, belediyelerin teşkil ettikleri birlikler ile köylere hizmet götürme birlikleri,"

-"Yapım İşleri ile Bu İşlerle Birlikte İfa Edilen Mühendislik-Mimarlık ve Etüt-Proje

Hizmetleri" başlıklı (I/C-2.1.3.2.1.) bölümünün;

-"Tevkifat Uygulayacak Alıcılar ve Tevkifat Oranı" başlıklı (I/C-2.1.3.2.1.1.) alt bölümünde,

"Tebliğ'in (I/C-2.1.3.1/b) ayırımında sayılanlara karşı ifa edilen yapım işleri ile bu işlerle birlikte ifa edilen mühendislik-mimarlık ve etüt-proje hizmetlerinde, alıcılar tarafından (4/10) oranında KDV tevkifatı uygulanır."

-"Kapsam" başlıklı (I/C-2.1.3.2.1.2.) alt bölümünde,

"Bu bölüm kapsamına aşağıdaki hizmetler girmektedir:

-Bina, karayolu, demiryolu, otoyol, havalimanı, rıhtım, liman, tersane, köprü, tünel, metro, viyadük, spor tesisi, alt yapı, boru iletim hattı, haberleşme ve enerji nakil hattı, baraj, enerji santrali, rafineri tesisi, sulama tesisi, toprak ıslahı, dekapaj, taşkın koruma ve benzerlerine ilişkin her türlü inşaat işleri.

-Yukarıda sayılan yapılar ve inşaat işleri ile ilgili tesisat, imalat, ihrazat, nakliye, ısıtma soğutma sistemleri, ses sistemi, görüntü sistemi, ışık sistemi, tamamlama, boya badana dahil her türlü bakım-onarım, dekorasyon, restorasyon, çevre düzenleme, dekapaj, sondaj, yıkma, güçlendirme, montaj, demontaj ve benzeri işler. Bu işler, yukarıda belirtilen yapılarla ilgili olmakla birlikte inşaat işinden sonra veya inşaat işinden bağımsız olarak yapılmaları halinde de bu kapsamda tevkifata tabi tutulur."

açıklamalarına yer verilmiştir.

Buna göre;

-Enkazın müzayede yolu ile satışı işlemi KDV Kanununun (1/3-d) maddesine göre KDV'nin konusuna girdiğinden, bu işlemin ayrı bir teslim olarak değerlendirilip, enkaz bedeli ile yıkım hizmet bedeli arasında herhangi bir fark olup olmadığına bakılmaksızın ve bu bedeller birbirinden mahsup edilmeksizin, toplam enkaz bedelinin, KDV'ye tabi tutulması gerekmektedir. Öte yandan, söz konusu enkaz içinde yer alan/alabilecek metal, plastik, lastik, kauçuk, kâğıt, cam hurda ve atıklarına (dolayısıyla bunlara isabet eden bedele) yönelik bir tespitte bulunulması ve bunun tevsiki durumunda, anılan hurda ve atıklara isabet eden bedel için KDV Kanununun (17/4-g) maddesi kapsamında KDV istisnası uygulanması ve kalan bedel üzerinden %18 oranında KDV hesaplanması gerekmektedir. Bu şekilde bir ayrıştırma yapılmaması halinde ise müzayede yoluyla satışı gerçekleştiren tarafından tüm enkaz bedeli üzerinden %18 oranında KDV hesaplanması gerekeceği tabiidir.

-Şirketiniz tarafından ifa edilen yıkım hizmeti işi ise KDV Kanununun 1/1 inci maddesi gereğince KDV'ye tabi olup, toplam enkaz bedelinden (ihale makamı tarafından KDV Kanununun (17/4-g) maddesi çerçevesinde istisna uygulanıp uygulanmadığına bakılmaksızın tüm enkaz bedelinden) ilgili idareye ödenen fark tutar düşüldükten sonra kalan tutar (yıkım hizmet bedeli) üzerinden %18 oranında KDV hesaplanması ve söz konusu KDV tutarının Tebliğin (I/C-2.1.3.2.1.) bölümüne istinaden yapım işi kapsamında 4/10 oranında tevkifata tabi tutulması gerekmektedir.

II-VERGİ USUL KANUNU YÖNÜNDEN

213 sayılı Vergi Usul Kanununun 172 nci maddesinde, iktisadi kamu müesseselerinin defter tutma bakımından tüccarların tabi oldukları hükümlere tabi oldukları; 173 üncü maddesinde, kurumlar vergisinden muaf olan iktisadi kamu müesseseleri ile dernek ve vakıflara ait iktisadi işletmelerin defter tutma mecburiyetinin olmadığı, istisna hükümlerinin gelir veya kurumlar vergilerinden muaf olmakla beraber diğer vergilerden birine tabi olan ve bu vergileri götürü usulde tespit edilmeyen mükelleflerin muaf olmadıkları vergiler için tutacakları defterlere şümulünün olmadığı; 176 ncı maddesinde defter

tutma bakımından iki sınıfa ayrılmış tüccarlardan I inci sınıf tüccarların bilanço esasına göre defter tutacakları; 177 nci maddesinde, her türlü ticaret şirketleri ile kurumlar vergisine tabi olan diğer tüzel kişilerin I inci sınıfa dahil oldukları; 182 nci maddesinde ise, bilanço esasında tutulacak defterler hüküm altına alınmıştır.

Bunun yanı sıra, mezkur Kanunun 227 nci maddesinde, *"Bu Kanunda aksine hüküm olmadıkça, bu Kanuna göre tutulan ve üçüncü şahıslarla olan münasebet ve muamelelere ait olan kayıtların tevsiki mecburidir."* hükmü yer almakta olup, söz konusu kayıtların ise, esas itibariyle, aynı Kanunun 229 ve müteakip maddelerinde yer alan belgelerden herhangi biri ile tevsik edilmesi gerekmektedir.

Bu kapsamda, mezkûr Kanunun;

-229 uncu maddesinde, *"Fatura, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesikadır."*,

-231/5 inci maddesinde, *"Fatura, malın teslimi veya hizmetin yapıldığı tarihten itibaren azamî yedi gün içinde düzenlenir. Hazine ve Maliye Bakanlığı; mal veya hizmetin nev'i, miktarı, fiyatı, tutarı, satışın yapılma şekli, faaliyet konusu, sektör veya mükellefiyet türünü ayrı ayrı veya birlikte dikkate alarak, bu süreyi indirmeye ya da faturanın malın teslim edildiği veya hizmetin yapıldığı anda düzenlenmesi zorunluluğu getirmeye yetkilidir. Bu süreler içerisinde düzenlenmeyen faturalar hiç düzenlenmemiş sayılır."*,

-232 nci maddesinin birinci fıkrasında, *"Birinci ve ikinci sınıf tüccarlar kazancı basit usulde tespit edilenlerle defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçiler:*

1. Birinci ve ikinci sınıf tüccarlara;
2. Serbest meslek erbabına;
3. Kazançları basit usulde tespit olunan tüccarlara; 4. Defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçilere;
5. Vergiden muaf esnafa.

Sattıkları emtia veya yaptıkları işler için fatura vermek ve bunlar da fatura istemek ve almak mecburiyetindedirler."

hükümleri yer almaktadır.

Bu bağlamda, fatura düzenlenmesi ödemeye bağlı olmayıp mal teslimine veya hizmet ifasına bağlı olduğundan, aksine bir düzenleme olmadığı sürece faturanın malın tesliminden veya hizmetin ifasından itibaren yedi gün içerisinde düzenlenmesi gerekmekte olup, bu sürede düzenlenmeyen faturalar vergi kanunları bakımından hiç düzenlenmemiş sayılmaktadır.

Bunun yanı sıra;

-164 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinin (III.) bölümünde; "...Genel ve katma bütçeli idarelere, il özel idarelerine, belediyeler ve köyler ile bunların teşkil ettikleri birliklere ait veya tabi olan veyahut bunlar tarafından kurulan veya işletilen müesseseler ile 233 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 2 nci maddesinde tanıımı yapılan teşebbüs, teşekkül, kuruluş, müessese, bağlı ortaklık, iştirak ve işletmeler tasdik mecburiyetine tabi olmaksızın Vergi Usul Kanununun ilgili hükümlerine göre yukarıda sayılan belgeleri düzenleyeceklerdir. Ancak bu kuruluşlar kullanacakları belgelerin üzerine 'Vergi Usul Kanunu Yönetmelik Hükümlerine Tabi Değildir' ibaresini kaşe ile basacaklar veya matbaa baskısı ile belirleyeceklerdir."

-Vergi Usul Kanunu Uyarınca Vergi Mükellefleri Tarafından Kullanılan Belgelerin Basım ve Dağıtımı Hakkında Yönetmeliğin (13/e) maddesinde, "Genel ve katma bütçeli idarelere, il özel idarelerine, belediyeler ve köyler ile bunların teşkil ettikleri birliklere ait veya tabi olan veyahut bunlar tarafından kurulan veya işletilen müesseseler ile 233 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 2 nci maddesinde tanıımı yapılan teşebbüs, teşekkül, kuruluş, müessese, bağlı ortaklık, iştirak ve işletmeler kullanacakları belgeleri Vergi Usul Kanununun ilgili hükümlerinde belirtilen bilgileri taşıması kaydıyla anlaşmalı matbaalar dışındaki matbaalara da bastırabilirler.

Ancak, bu şekilde belge bastırılması halinde, belgenin üzerine "Vergi Usul Kanunu Yönetmelik hükümlerine tabi değildir." ibaresinin yazılması zorunludur.

..."

açıklamalarına yer verilmiştir.

Söz konusu açıklamalardan anlaşılacağı üzere, mezkur Yönetmeliğin (13/e) maddesinde sayılan mükellefler tarafından Vergi Usul Kanunu kapsamında düzenlenmesi gereken belgelerin ilgili Yönetmelik hükümlerine göre anlaşmalı matbaalara bastırılma veya mezkûr Genel Tebliğ uyarınca notere tasdik ettirilme şartı aranmamakta, ancak zorunlu asgari bilgileri taşıması gerekmektedir. Diğer taraftan mezkûr Tebliğ ile Yönetmeliğin verdiği izin gereği bu tür belgeleri kullanan işletmelerden kurumlar vergisinden muaf olanların, kullanacakları belgelere "*Kurumlar Vergisinden Muaf*" şerhi koymaları gerektiği 206 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinde açıklanmıştır.

Bu bağlamda, mezkûr Kanun ve ilgili ikincil mevzuatta öngörülenler (birinci ve ikinci sınıf tüccarlar, kazancı basit usulde tespit edilenler, defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçiler, serbest meslek erbapları gibi) haricindekilerin işlemlerinde, bu Kanun uyarınca kullanılma zorunluluğu bulunan belgeleri/vesikaları düzenleme yükümlülüğü bulunmamaktadır.

Dolayısıyla, yukarıda belirtilen kapsam dahilindeki kamu kurum ve kuruluşlarının tüzel kişilikleri itibarıyla kurumlar vergisi veya KDV açısından mükellefiyetinin bulunmaması durumunda Vergi Usul Kanunu hükümlerince belge düzenleme zorunluluğu bulunmamaktadır. Ancak, bünyelerinde iktisadi işletme oluşturacak şekilde faaliyette bulunulması dolayısıyla kurumlar vergisi veya KDV açısından mükellefiyet tesis edilmesi durumunda, anılan Kanun hükümlerine göre belge düzenleme ve diğer yükümlülüklerin yerine getirilmesi gerekmekte olup, bu kapsamda, Vergi Usul Kanunu gereğince düzenlenecek/kullanılacak belgelerin yukarıda yer verilen düzenlemeler ve usuller dahilinde düzenlenmesi/kullanılması gerekmektedir.

Bu kapsamda, somut durumda:

-Şirketiniz tarafından söz konusu kamu kurum ve kuruluşlarına ait binaların yıkımı sonrası çıkan enkazın şirketinize satışı/teslimine ilişkin olarak, kamu kurum ve kuruluşunun 213 sayılı Kanunun 232 nci maddesinin birinci fıkrası kapsamında olmaması kaydıyla, fatura düzenleme yükümlülüğü bulunmamakta olup, bu işlemlere ilişkin olarak tabi olduğu mevzuata göre geçerli olan bir belgenin 213 sayılı Kanun uygulamasında tevsik edici belge olarak kullanılması mümkündür.

-Öte yandan bu durumda, işlemin katma değer vergisine tabi olması halinde, söz konusu işlemle ilgili olarak kamu kurum veya kuruluşunca fatura düzenlenmesi mümkün bulunmakta olup, fatura düzenlenmemesi halinde, bu işlemlerin tabi olunan ilgili mevzuata göre geçerli olan ve faturada bulunması gerekli asgari bilgileri ihtiva eden bir belge düzenleyerek de tevsik edilmesi mümkündür.

-Şirketiniz tarafından ifa edilen yıkım hizmetine ilişkin olarak ise, toplam enkaz bedelinden ilgili idareye ödenen fark tutar düşüldükten sonra kalan tutar (yıkım hizmet bedeli) üzerinden, genel hükümler çerçevesinde ilgili kamu kurum veya kuruluşu adına şirketinizce fatura düzenlenmesi icap etmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026